



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita**

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De  
Contractibus

**Antoine, Paul-Gabriel**

**Ingolstadii, MDCCXXXIII.**

**VD18 90392159**

Q. 19. An in dubio utrum res sit aliena, restitui debet?

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40993**

nam hæc investigatio necessaria est, ut unicuique quod suum est, reddatur; & aliàs se exponit periculo retinendi rem alienam. Quòd si post diligentem inquisitionem non appareat probabilius rem esse alienam, manet in possessione bonæ Fidei, nec tenetur restituere: quia in tali dubio melior est conditio possidentis juxta Reg. 65. Jur. in 6. *In pari delicto, vel causâ potior est conditio possidentis.* & l. 170. ff. de Regul. Jur. *In pari causâ possessor potior haberi debet.* Nam possessor, præter jus dubium utrimque æquale, habet jus certum actualis possessionis, quo potiori jure vincit jus dubium alterius non possidentis. Idque exigit bonum commune, ut finiantur lites, sumptus impediatur, bona non negligantur, & alioqui nemo ferè securus esset in rerum suarum pacifica possessione. Quòd si æquè probabile appareat rem esse alienam, Azor cum aliis docet licere possessori eam consumere, vel vendere, modò in animo habeat ejus pretium Domino postea cognito restituere; & admoneat emptorem de illo dubio; nam est quoddam vitium occultum rei, ex quo damnum emptori sequi potest, si Dominus compareat. Si verò multò probabilius possessori appareat esse alienam, tenetur eam restituere Domino, vel si cognosci nequeat, pauperibus: nam tunc longè major probabilitas prævalet possessioni, & potest certitudinem moralem parere. Nec jam par est causa,

quam regulæ juris ad meliorem conditionem possidentis exigunt, ac supponunt, ut notat De Lugo. Nec talis potest tunc prudenter negare esse alienam, & judicare esse suam.

*Resp. II.* Possessor bonæ Fidei, qui occurrente dubio non exquirat diligenter veritatem, peccat mortaliter, & si postea certò agnoscat Dominum verum rei, tenetur ei restituere rem, & ex eo tempore, quo dubitare cœpit, rei fructus, tum naturales tum mixtos non solum quos percepit, sed etiam quos non percepit, sed percepisset Dominus, si rem suam habuisset. *Lessius & alii.* quia ex eo tempore cœpit esse possessor malæ fidei, cum sciverit, se non posse justè sine inquisitione diligentem rem retinere; & fecit Domino injuriam, negligendo inquirere: nam quilibet habet Jus, ne quis se exponat periculo retinendi rem ejus, & ut in dubio Jus ejus expendatur. Quòd si, quia neglexit statim inquirere, nequeat postea veritatem invenire, tenetur restituere pro ratione dubii ita *Sanchez, De Lugo, & alii.* Nam omittendo inquirere, fecit injuriam ei, de quo dubitabat, an esset Dominus: ergo hæc injuria resarciri debet secundum proportionem spei, quam alter habere poterat, ut agnosceretur verus Dominus.

*Resp. III.* Qui antequam possideat, dubitat utrum res sit aliena, potest eam accipere titulo venditionis, donationis, &c. modò accipiat ex intentione eam restituendi Domino, si post

post diligentem inquisitionem invenerit, Quia in hoc Domino præstat beneficium, iam alioqui nunquam fortasse fuisset ei restituenda. Quòd si accipiat, ut sibi absolutè retineat, peccat contra Justitiam: nam lege Justitiæ tenetur non se exponere periculo accipiendi rem alienam invito Domino: at tali periculo se exponit, cum res illa possit esse alterius. Acceptam tamen potest, mutato animo, retinere, donec inveniat Dominum cui restituat, & tunc debet diligenter inquirere, an sit alièna. Et si probabilius appareat esse alienam tenetur eam Domino cognito, vel pauperibus, si cognosci nequeat, restituere cum omnibus fructibus: nam non potest tunc prudenter judicare esse suam, & negare esse alienam. Si autem sit æquè probabile rem esse alienam, debet eam cum altero, de quo dubitat, dividere, & si hic incertus sit, cum pauperibus: nam possessio capta cum dubia fide meliorem non facit conditionem sic possidentis. Ergo cum æqua sit ejus conditio, ac alterius non possidentis, æquale jus uterque habet: ideòque res, vel ejus pretium inter illos æquabiliter dividi debet.

Idem dic, si quis dubitans, an res sit aliena, præoccupavit illius possessionem à nemine occupatam. Si verò dubius an res sit sua, eam abstulit à possessore bonæ fidei, tenetur totam ei restituere sicut possessor malæ fidei: quia in dubio,

dubio, & pari causa potior est conditio possessoris bonæ fidei.

*Resp. IV.* Quando nullus eorum, de quibus dubitatur, an sint Domini rei, rem possidet; si dubium sit æquale, res æqualiter inter illos dividi debet, vel si dividi nequeat, ejus pretium, nisi forte ex eorum consensu agatur; nam non est ratio uni totum, vel plus, aut minus adjudicandi. Si longè probabilius sit ad unum illorum totam pertinere, tota ei est adjudicanda, uti adjudicaret æquus judex re ita cognita.

*Q 20.* An qui dubitat, utrum solverit debitum, tenetur adhuc illud integrè solvere, si certo scire nequeat se solvisse.

*Resp. Aff. Est communis.* Quia 1. debito certo non satisfit per solutionem non certam, nam solutio dubia non est æqualis debito certo: Justitia autem æqualitatem exigit. 2. In eo casu pro debito stat possessio. 3. In foro conscientie judicare debemus de rebus istis sicut prudens judex cognita veritate, & inspecto jure naturali judicaret in foro externo: nam forum internum debet sequi sententiam fori externi, nisi constet externum niti presumptione falsa. At in foro externo debitor cogetur solvere debitum certum, nisi probet solutum esse, etiamsi creditor fateatur se de solutione dubitare, nec eam recordari.

Nec dicas in dubio meliorem esse conditionem